

GÜVENCE HESABI GUARANTEE ACCOUNT

Hüseyin ATEŞ

Trafik kazalarında zarar görenler, ellerinde olmayan bazı nedenlerle sigorta teminatından istifade edemez ve muhatap olarak sadece haksız fiil mimarıyla baş başa kalır. Mesela, kaza ve zarara yol açan aracın tespit edilememesi veya zorunlu sigortası yaptırılmaksızın trafiğe çıkarılması veyahut da aracın zorunlu sigortasını yapan sigortacının iflas etmesi gibi durumlarda, zarar gören sigorta teminatından yoksun kalacaktır. İşte bu gibi hallerde, zarar görenlere kol kanat getirmek ve sigorta teminatı şemsiyesi altına almak amacıyla Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği nezdinde “Güvence Hesabı” müessesesi oluşturulmuştur. Güvence Hesabına uygulamada eski tabiriyle Garanti Fonu denilmektedir.

Kamusal nitelikte ayrı bir tüzel kişiliği olan Güvence Hesabının (Hesabın) kanuni çerçevesi, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu m.14 ve 26.07.2007 tarihli Güvence Hesabı Yönetmeliği'nde çizilmiştir. 5684 sayılı SK m.14 f.1'e göre, bu Kanunun 13 üncü maddesi, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile ihdas edilen zorunlu sorumluluk sigortaları ile bu Kanunla mülga 21/12/1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu çerçevesinde ihdas edilmiş olan zorunlu sigortalara ilişkin olarak kanunda belirtilen koşulların oluşması halinde ortaya çıkan zararların bu sigortalarla saptanan geçerli teminat miktarlarına kadar karşılanması amacıyla Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği nezdinde Güvence Hesabı oluşturulur.

Güvence Hesabı eskiden olduğu gibi yalnızca zorunlu mali sorumluluk (trafik) sigortasını kapsamaz. Güvence Hesabı teminatı şemsiyesi altında olan sigorta türlerinin kapsamı genişletilmiş olup bunları sıralayacak olursak:

* Avukat, Antalya Barosu

- a. Zorunlu Mali Mesuliyet (Trafik) Sigortası,
- b. Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk (Taşıma) Sigortası,
- c. Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza (Zorunlu Koltuk) Sigortası,
- ç. Yeşil Kart Sigortasına ilişkin Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu ödemeleri,
- d. Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası,
- e. Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası,
- f. Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunan teşebbüs sahiplerinin (KTK m: 104/2) ve yarış organizatörlerinin yaptıracığı sigortalar (105/3).

“Davacılar vekili, müvekkilinin murisinin içinde yolcu olarak bulunduğu otobüsün yapmış olduğu kaza nedeniyle vefat ettiğini, aracın zorunlu koltuk ferdi kaza sigortasının bulunmadığını, bu nedenle davalı fonun tazminattan sorumlu olduğunu ileri sürerek, 80.000 YTL’nin dava tarihinden işleyecek avans faiziyle birlikte davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, kazayı yapan aracın şehirlerarası düzenli yolcu taşımacılığı yapmaması nedeniyle zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası yapma zorunluluğunun bulunmadığını savunarak, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, kazanın şehirlerarası yolcu taşıması sırasında meydana geldiği ve işletenin zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası yaptırmaması gerektiği halde bunun yapılmadığı, bu nedenle davalı Güvence Hesabı’nın sorumlu olduğu gerekçesiyle, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir.

Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalı vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir.” (11. H.D. 09.03.2010 gün ve 2008/11820 E. 2010/2587 K.)

Güvence Hesabı, zarar görenlerin trafik kazası sonucunda uğra-

mış olduğu zararları, zorunlu sigortalarla saptanan geçerli teminat miktarlarına kadar karşılar.

Güvence Hesabıyla, motorlu araç işletenin ve diğer zarar sorumlularının, zarar görene karşı sorumlukları ortadan kalkmamakta, Güvence Hesabıyla birlikte devam etmektedir.

A. GÜVENCE HESABINA BAŞVURULABİLECEK HALLER

Güvence Hesabına başvurulabilecek haller, kanun koyucu tarafından 5684 sayılı SK m.14 f.2 ve G.H.Yön. m.9/1'de belirtilmiştir. Buna göre,

a. Sigortalının Tespit Edilememesi:

Sigortalının (kazaya neden olan aracın) tespit edilememesi durumunda, Güvence Hesabının, yalnızca zarar görenlerin bedensel zararları (ölüm ve yaralanma) için sorumluluğu doğmakta olup, eşyaya ilişkin zararlardan sorumlu tutulamaz (5684 sayılı SK m.14 f.2/a ve G.H.Yön. m.9 f.1/a).

Birden çok motorlu aracın katıldığı trafik kazalarında, motorlu araçlardan (sigortalılardan) sadece birisinin tespit edilememesi halinde dahi zarar görenin zararına karşı müştereken ve müteselsilen sorumluluk gereğince Güvence Hesabının da sorumluluğu doğar.¹

b. Rizikonun Meydana Geldiği Tarihte Geçerli Olan Teminat Tutarları Dâhilinde Zorunlu Sorumluluk Sigortasının Yapıtılmamış Olması:

Zorunlu sorumluluk sigortası yaptırılmaksızın trafiğe katılan aracın neden olduğu kazada zarar görenler, uğramış oldukları bedeni zararların tazminini Güvence Hesabından talep edebilir (5684 sayılı SK m.14 f.2/b ve G.H.Yön. m.9 f.1/b) .

Birden çok motorlu aracın katıldığı trafik kazalarında, motorlu araçlardan sadece birisinin zorunlu sorumluluk sigortasının bulunmaması halinde dahi zarara uğrayan kimse doğrudan doğruya Güvence Hesabına müracaat edebilir.

¹ Çelik, sh.466; Arkan, sh.286; Ulaş, sh.1125; Nomer, sh.14; Yılmaz, sh.2264.

Aracının sigortasını yaptırmamış bulunan işletenin ve diğer zarar sorumlularının zarar görene karşı sorumluluğu Güvence Hesabı ile birlikte devam eder.

Zarar görenin, öncelikle işleteni ve diğer zarar sorumlularını takip etmesi gerekmeyp, doğrudan doğruya Güvence Hesabına başvurarak zararının karşılanmasını isteyebilir.²

Başlangıçta sigortalı olup da sonradan sigorta poliçesi feshedilen veya zorunlu sorumluluk sigortası poliçe süresi sona erip de yenilenmeyen araçlar hakkında da bu hükmün uygulanması gerekir.³

“2-Dava, trafik kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Güvence Hesabı Yönetmeliğinin 9/b maddesi gereği; rizikonun meydana geldiği tarihte geçerli olan teminat tutarları dahilinde sigortasını yaptırmamış olanların neden olduğu bedensel zararların tazmini için Güvence Hesabına müracaat edilebilir. Araç hasarları güvence hesabından talep edilebilecek zararlardan olmamasına rağmen hükmedilen araç hasar bedelinden davalı Güvence Hesabın sorumlu tutulması isabetli değildir.” (17. H.D. 25.10.2011 gün ve 2010/10618 E. 2011/9772 K.)

c. Zorunlu Sigorta Teminat Limitleri İle Sigorta Poliçesinde Belirtilen Teminat Arasında Fark Olması:

5684 sayılı SK m.14 f.2’de bir düzenleme yer almamasına karşın, G.H.Yön. m.9 f.1/c uyarınca, sigorta süresi zarfında ilgili Bakanlıkça Tarife’de değişikliğe gidilerek zorunlu sorumluluk sigorta limitinin yükseltilmesi halinde, sigortalının yükseltilen limit için zeyilname (ek poliçe) yaptırmamış ve ek prim ödememiş olması durumunda, trafik kazası mağdurunun uğramış olduğu bedeni zararlar Güvence Hesabı teminatı şemsiyesi altındadır. Burada, Güvence Hesabının yükümlülüğü tüm sigorta limit miktarı üzerinden değil, zorunlu sigorta teminat limitleri ile sigorta poliçesinde belirtilen teminat arasındaki fark miktarı kadardır.

“2-Ancak, dava, davalı tarafından Zorunlu Mali Mesuliyet Sigortası teminatı verilmiş aracın davacının içinde yolcu olarak bulunduğu

² Arkan, sh.287; Nomer, sh.17.

³ Arkan, sh.287.

araca çarparak davacının sakat kalmasına sebebiyet verilmesi nedeniyle tazminat istemine ilişkin olup, taraflar arasındaki uyuşmazlıklardan biri de, sigortalının daha sonra trafik sigortası sorumluluk limitinin artması nedeniyle zeyilname düzenlettirilip ek prim dahi ödenmemesi karşısında, davalının artan bu limit dahilinde tazminattan sorumlu tutulup tutulmayacağı hususundadır. Zeyilname düzenlenmese dahi Zorunlu Trafik Sigortacısı'nın artan limitler dahilinde sorumlu tutulması gerektiği Dairemizce istikrarlı bir şekilde benimsenmekteydi. Ancak, 03 Mayıs 1997 gün ve 22978 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Karayolları Trafik Garanti Fonu Yönetmeliği'nin 8/c maddesi ile, "Müsteşarlıkça asgari teminat tutarlarının arttırılmasına rağmen, zeyilname düzenlenmeyip eksik teminatlı kalan motorlu araçların kişilere vereceği zararların Fon'dan karşılanacağı" şeklinde düzenleme getirilmiş olup, artık, bu şekildeki düzenleme karşısında, cismani zararlara ilişkin olarak zeyilname düzenlenmeyen artan sorumluluk limitleriyle Zorunlu Trafik Sigortacısı'nın sorumlu tutulması mümkün değildir. Somut olayda da, dava konusu tazminat cismani zararla ilgili olup, davalı sigortacı düzenlediği poliçede verilen teminatların üstünde bir limitle sorumlu tutulamaz. Aradaki fark Fon'dan talep edilebilir." (11. H.D. 11.10.2001 gün ve 2001/6894-7611 E. K.)

d. Sigorta Şirketinin Malî Bünye Zaafiyeti Nedeniyle Sürekli Olarak Bütün Branşlarda Ruhsatlarının İptal Edilmesi veya İflası:

Zorunlu sorumluluk sigortacısının malî bünye zaafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesi veya iflası halinde, trafik kazasında zarar görenler, diğer hallerden farklı olarak burada, hem bedeni hem de eşyaya (araç ve diğer eşya hasarları) ilişkin zararlarının karşılanmasını Güvence Hesabından isteyebilir (5684 sayılı SK m.14 f.2/c ve G.H.Yön. m.9 f.1/ç). Zorunlu sorumluluk sigortacısının kazadan önce veya sonra (zamanaşımı süresi içinde) iflas etmiş olması arasında fark yoktur.⁴

Zorunlu sorumluluk sigortacısının konkordato ilan etmesi halinde, sigorta güvencesinden yararlanamayan zarar görenler, Güvence Hesabı teminatından istifade edebilmelidir.⁵

⁴ Çelik, sh.467.

⁵ Nomer, sh.23.

Birden fazla motorlu aracın katıldığı trafik kazalarında, kazaya katılan araçlardan birinin sigortacısının iflas etmiş olması halinde dahi zarar gören Güvence Hesabına başvurabilir. Ayrıca zarar gören evvela işleteni veya sigortacıyı takip etmeksizin doğrudan doğruya Güvence Hesabına başvurabilir.⁶

e. Çalınmış veya Gasp Edilmiş Bir Aracın Karıştığı Kazada, KTK Uyarınca İşletenin Sorumlu Tutulamaması:

Çalınmış veya gasp edilmiş bir aracın katıldığı kazada, KTK uyarınca işletenin sorumluluktan sıyrıldığı durumlarda, zorunlu sorumluluk sigortacısı da zarardan sorumlu tutulamaz. Sigorta güvencesinden böylelikle yoksun kalan zarar görenler, ekonomik yönden zayıf olan hırsız ve gasıpla baş başa kalır. Ancak bedeni zararlarının tazmini için Güvence Hesabına başvurabilirler (5684 sayılı SK m.14 f.2/ç ve G.H.Yön. m.9 f.1/d). Zarar gören, evvela hırsız veya gasıbı takip etmeksizin doğrudan doğruya Güvence Hesabına müracaat edebilir.

f. Yeşil Kart Sigortası Uygulamaları İçin Faaliyet Gösteren Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunca Yapılacak Ödemeler:

Yeşil Kart Sigortası (Green Card) kapsamında Türkiye sınırları içinde meydana gelen zararlardan dolayı Motorlu Taşıt Bürosunca tekemmül ettirilen hasar dosyalarının tazminat ödemesi için Büro tarafından da Güvence Hesabına başvurulabilir (5684 sayılı SK m.14 f.2/d ve G.H.Yön m.9 f.2).

B. GÜVENCE HESABINA BAŞVURULAMAYACAK HALLER

Güvence Hesabına hangi hallerde başvurulamayacağına ilişkin ne yeni 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nda ne de Güvence Hesabı Yönetmeliği'nde herhangi bir hüküm yer almamaktadır.

Yürürlükten kaldırılan Karayolları Trafik Garanti Fonu Yönetmeliği'nin 14. maddesindeki düzenlemeden istikamet bularak;

- a. Motorsuz araçların neden olduğu zararlar,
- b. İşletilme halinde olmayan motorlu araçların neden olduğu zararlar,
- c. Manevi zararlar,

⁶ Arkan, sh.287.

- d. G. H. Yön. m:9/1-ç dışında kalan durumlarda eşyaya ilişkin zararlar,
- e. İşletenin (kendisinin) uğradığı bedeni ve eşyaya ilişkin zararlar,
- f. İşletenin, eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere karşı yöneltebileceği tazminat talepleri,
- g. Motorlu aracı çalan veya gasp edenler ile bu kimselere yardım edenler veya aracın çalındığını veya gasp edildiğini bilerek bu araca binen yolcuların uğramış olduğu zararların Hesabın teminat şemsiyesi kapsamı dışında kaldığını ifade edebiliriz.

C. GÜVENCE HESABINA BAŞVURU

Güvence Hesabının sorumluluğunun doğduğu hallerden birisinin gerçekleşmesi durumunda hak sahiplerinin (Üçüncü kişiler, sürücü ve diğer yardımcı kişiler, işletenin yakınları (mal zararları hariç) vs.), söz konusu zorunlu sorumluluk sigortasının tabi olduğu zamanaşımı süresi içerisinde yazılı olarak Güvence Hesabına başvurması gerekir. Başvuru dilekçesine hangi belgelerin ekleneceği Hesabın internet sitesinde yayınlanır (G.H.Yön. m.15 f.1). Hesabın internet sitesinde yer alan duyuruya göre;

“Başvuru Şekli ve Süresi :

Güvence Hesabı ile ilgili talepler için; söz konusu sigortanın tabii olduğu zamanaşımı süresi içinde yazılı olarak Hesaba başvurulmalıdır.

Başvuru Sırasında İstenen Belgeler :

Hak sahiplerinin başvuru dilekçeleri ve aşağıda belirtilen belgelerle Güvence Hesabı'na başvurmaları gerekmektedir.

I. Ölüm Halinde Gereken Belgeler :

- a. Kaza tespit tutanağı resmi tasdikli sureti,
- b. Olayın mahkemeye intikal etmesi halinde mahkeme kararı,
- c. Ölüm Raporu,
- d. Ölenin mesleği ile gelir durumunu ve desteklik ilişkisini gösterir belge,

- e. Hak sahiplerine Sosyal Güvenlik Kurumlarından gelir bağlanmış ise, bağlama kararı ile bağlanan gelirin peşin değerini gösteren belge,
- f. Aile nüfus kaydı aslı ve veraset ilamı,
- g. Kaza ile illiyeti gösteren diğer belgeler.

II. Sakatlanma Halinde Gereken Belgeler :

- a. Kaza tespit tutanağı resmi tasdikli sureti,
- b. Hastane raporu aslı veya resmi tasdikli sureti,
- c. Maluliyet oranını gösterir hastane raporu aslı veya resmi tasdikli sureti,
- d. Olayın mahkemeye intikal etmesi halinde mahkeme kararı,
- e. Kaza ile illiyeti gösteren diğer belgeler.

III. Sigortacılık Kanunu'nun 14.(c) maddesi uyarınca bedensel zararlar dışındaki maddi zararlar için Belgeler :

- a. Poliçe sureti,
- b. Kaza tespit tutanağı resmi tasdikli sureti,
- c. Ekspert Raporu,
- d. Varsa mahkeme kararı sureti,
- e. Hasar bedeli sigortalı tarafından ödenmiş ise ödeme ile ilgili belgelerin suretleri,
- f. Kaza ile illiyeti gösteren diğer belgeler.

NOT: Söz konusu Sigorta Şirketlerinde daha önce hasar dosyası açılmış ise bu dosyadaki belge veya bilgiler geçerli olacaktır.

Ödemeler :

Hesap yönetimince, gerekli incelemeler yapıldıktan sonra, tazminat miktarında ve hak sahiplerinde tereddüt bulunmadığı takdirde belirlenen miktar, hak sahiplerine ilgili banka aracılığı ile ödenir.

Güvence Hesabı'nın sorumluluğu; rizikonun gerçekleştiği tarihte geçerli zorunlu sigorta poliçesinin teminat limitleri ile sınırlıdır.⁷

⁷ www.guvencehesabi.org.tr. Ziyaret tarihi:01.07.2012

D. GÜVENCE HESABI TARAFINDAN ÖDEMENİN YAPILMASI

Hak sahiplerinin başvuru dilekçesi ve ekli aranılan belgelerle Güvence Hesabına müracaat etmeleri üzerine Güvence Hesabı tarafından gerekli inceleme yapıldıktan sonra, tazminat miktarında ve hak sahiplerinde tereddüt bulunmadığı takdirde belirlenen miktar, hak sahiplerine ödenir (G.H. Yön. m.14 f.1).

Güvence Hesabının zarar görenlerin uğramış oldukları zararlara karşı sorumluluğu; trafik kazasının meydana geldiği tarihte geçerli zorunlu sorumluluk sigorta poliçesinin teminat limitleri ile sınırlıdır. Bu teminat tutarlarını aşan zararlar için, diğer zarar sorumlularının sorumluluklarına gitmekten başka çare yoktur (G.H. Yön. m.17 f.1). Ancak KTK m.8 f.b uyarınca, "...Üniversitelere bağlı hastaneler ve diğer bütün resmi ve özel sağlık kurum ve kuruluşları, acil olarak kendilerine getirilen trafik kazası geçirmiş kişilere, Sağlık Bakanlığı tarifelerini uygulamak suretiyle, vermiş oldukları hizmetlerin bedelinin tamamını yükümlü sigorta şirketlerinden tahsil ederler.

...

...Sigorta şirketleri, zorunlu mali sorumluluk sigortası geçerli teminat limitleri ve şartları dahilinde ödemekle yükümlü buldukları tutarı aşan kısmı için Garanti Fonuna başvurur ..."

G.H. Yön. m.18 f.1 hükmü uyarınca, aynı trafik kazasında birden fazla zarar görenin bulunması halinde, bu kimselerin uğramış olduğu toplam zarar, söz konusu zorunlu sorumluluk sigorta azami limitinden fazla ise; zarar görenlerin her birinin Hesaba karşı yöneltebileceği tazminat talebi, garameten paylaşım kuralı (orantı - eşit paylaşım kuralı; sigorta limiti/tazminat alacakları toplamı) uygulanarak indirime tabi tutulur. Bakiye tazminat alacaklarına ilişkin diğer zarar sorumlularının sorumluluğu devam eder. Adı geçen maddenin 2. fıkrasına göre ise, "Başka tazminat taleplerinin bulunduğunu bilmeksizin zarar görenlerden birine veya birkaçına kendilerine düşecek olandan daha fazla ödemede bulunan Hesap, yaptığı ödeme çerçevesinde diğer zarar görenlere karşı da borcundan kurtulmuş sayılır."

G.H. Yön. m.15 f.2'ye uyarınca, Güvence Hesabı tarafından yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda tamamen veya kısmen reddedilen başvurular, ilgililere yazı ile bildirilir.

Hak sahibinin, gerekli belgelerle usulüne uygun şekilde Hesaba başvuruda bulunmasına karşın tazminat ödemesi yapılmazsa, Güvence Hesabının başvuru gününde temerrüde düştüğü kabul edilir ve Hesap aleyhine yöneltilecek tazminat davasında bu tarihten itibaren temerrüt faizi yürütülür. Hak sahibinin, Güvence Hesabına eksik belgelerle prosedüre aykırı şekilde başvuruda bulunması veya hiç başvuruda bulunmaksızın doğrudan doğruya dava açması (veya takibe girişmesi) halinde, Hesabın, dava (takip) tarihinde temerrüde düştüğü kabul edilir ve temerrüt faizi dava (takip) tarihinden itibaren işlemeye başlar. Yargıtay' da bu konuda izah ettiğimiz şekilde hareket etmektedir.⁸

"2 - Dava dilekçesinde davacıların çocuğu küçük M.U.'a çarpan araç tespit edilemediğinden dava Güvence Hesabına yöneltilmiştir.

Mahkemece, Güvence Hesabı olay tarihinden işleyecek yasal faizle sorumlu tutulmuştur. Olay tarihinde yürürlükte bulunan 5684 sayılı yasanın 14 üncü maddesi ve Güvence Hesabı Yönetmeliği'nin 14 ve 15 inci maddesi gereğince, gerekli belgelerle birlikte güvence hesabına başvuru yapıldıktan sonra temerrüde düşeceğinden davalı Güvence Hesabı yönünden sigorta bedelini ödeme yükümlülüğü ancak bu tarihte, böyle bir başvuru olmadığı takdirde ise dava tarihinde doğmaktadır.

O halde, davacılar tarafından dava açılmadan önce güvence hesabına gerekli belgelerle birlikte başvuru yapıp yapılmadığı araştırılarak, sonucuna göre davalı yönünden temerrüt faizine hükmedilmesi gerekirken, yazılı şekilde olay tarihinden faizden sorumlu tutulması isabetli değildir." (17. H.D. 08.03.2011 gün ve 2010/4361 E. 2011/2017 K.)

"4- Zorunlu mali sorumluluk sigortası bulunmayan aracın kamyonet oluşu dikkate alınarak davalı güvence hesabı yönünden avans faize hükmedilmesi gerekirken yazılı şekilde yasal faize hükmedilmesi isabetli değildir." (17. H.D. 28.10.2010 gün ve 2010/96-9013 E.K.)

E. HAK SAHİPLERİNİN GÜVENCE HESABI ALEYHİNE DAVA AÇMALARI

Hak sahipleri, zararlarının tazminine yönelik başvurularının herhangi bir nedenle Güvence Hesabı tarafından kısmen veya tamamen reddedilmesi üzerine doğrudan Güvence Hesabı aleyhine dava açabilir.

⁸ Yılmaz, sh.2677.

Hak sahiplerinin, Güvence Hesabı aleyhine dava yöneltebilmeleri için, kanunda aksine bir düzenleme yer almadığından öncelikle Hesaba başvurma zorunlulukları yoktur. Bunun gibi öncelikle diğer zarar sorumlularını takip etmeleri aranmaksızın da doğrudan doğruya Hesap aleyhine dava açabilirler.⁹

Güvence Hesabı aleyhine yöneltilecek davalarda Hesap, G.H. Yön. m.4/1 uyarınca kamusal nitelikte ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olduğundan doğrudan hasım olarak gösterilecektir.

Güvence Hesabı, zorunlu sorumluluk sigortacısı gibi KTK m.86 f.1 ve f.2'de kanun koyucunun bahsettiği sorumluluğun kaldırılması ve azaltılması imkânlarından istifade edebilir.¹⁰

F. HAK SAHİPLERİNİN DİĞER ZARAR SORUMLULARI ALEYHİNE DAVA AÇMALARI

Hak sahipleri karşısında, trafik kazası sonucunda meydana gelen zararlardan, Güvence Hesabı ile diğer zarar sorumluları (işleten, teşebbüs sahibi, sürücü ve diğer yardımcı kimseler vs.) müştereken ve müteselsilen sorumludur (BK m.51). Yani Güvence Hesabının sorumluluğunun doğmasıyla diğer zarar sorumlularının sorumlulukları ortadan kalkmaz Hesapla birlikte devam eder.

Hesaptan talepte bulunan hak sahipleri, zarar sorumlusuna karşı açtıkları davaları Hesaba bildirmek zorundadır. Hesap açılan davaların mahiyetine göre, yapacağı ödemeleri durdurabilir veya açılan davalara müdahil olarak katılabilir (G.H. Yön. m.19 f.1).

Hak sahipleri, sorumlulardan uğradıkları zararları tamamen veya kısmen tazmin etmeleri halinde, Hesaptan yapılan ödemeler nedeniyle sebepsiz zenginleşmeye yol açan tutarı beş iş günü içinde Hesaba iade etmekle yükümlüdür. Aksi takdirde, bu durumu öğrenen Hesap, haksız kazanca yol açan ödemelerin gecikme faizi ile birlikte geri alınması için gereken yasal işlemleri başlatır (G.H. Yön. m.20 f.1). Burada, zorunlu sorumluluk sigortası teminatı kapsamında dışı kalan zararların tahsili sebepsiz zenginleşmeye yol açamaz.

⁹ Nomer, sh.85.

¹⁰ Ulaş, sh.1138; Nomer, sh.84; Yılmaz, sh.2681; Gökcan&Kaymaz, sh.318.

Hak sahiplerine ödemede bulunan kasko, ferdi kaza, hastalık sigortası yapan ve Hesaptan bu Yönetmelik uyarınca tahsilât yapan sigorta şirketleri riziko tarihi itibariyle geçerli sigorta teminat limitleri dâhilinde sorumlulardan mükerrer tahsilât yapamazlar (G.H. Yön. m.20 f.2). Aksi durumda, ilgili mevzuatta öngörülen adli veya idari yaptırımlar saklı kalmak kaydıyla, Hesaptan tahsil ettikleri tutarı tahsil tarihinden itibaren ticari işler için öngörülen gecikme faizi ile birlikte Hesaba iade etmeleri zorunludur (G.H. Yön. m.20 f.3; m.12 f.2).

G. GÜVENCE HESABININ RÜCU HAKKI

Güvence Hesabının hak sahiplerine yaptığı ödemeler dolayısıyla, zarar sorumlularına karşı rücu hakkı 5684 sayılı SK m.14 f.7, G.H.Yön m.16 ve m.17 f.2’de düzenlenmiştir.

“Rücu Hakkının Kullanılması” başlıklı G.H.Yön m.16’ya göre, “Hesaptan yapılan ödemeler nedeniyle;

- a) Zorunlu sigorta yaptırmayan veya geçerli teminat tutarları üzerinden zorunlu sigortaları yaptırmayan kişilere,
- b) Sorumlunun sonradan belli olması halinde bu kişilere veya yükümlü sigorta şirketine,
- ç) Sigorta şirketinin malî bünye zaafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesi veya iflası halinde yapılan ödemeler çerçevesinde yükümlü sigorta şirketine,
- d) Yeşil Kart Sigortası (Green Card) kapsamında Türkiye sınırları içinde meydana gelen zararlardan dolayı Motorlu Taşıt Bürosunca tekemmül ettirilen hasar dosyalarının tazminat ödemesi için Büro tarafından yapılan başvurular üzerine yapılan ödemeler nedeniyle Büroya,

ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde rücu edilir.”

Ayrıca Güvence Hesabı, 5684 sayılı SK m.14 f.2/ç ve G.H.Yön. m.9 f.1/d hükümleri uyarınca; çalınmış veya gasp edilmiş bir aracın katıldığı kazada, KTK uyarınca işletenin sorumluluktan sıyrıldığı durumlarda, üçüncü kişilerin uğradığı bedeni zararların tazminini müteakip hırsız, gasp veya bu kimselere yardım edenlere rücu edebilir.¹¹

¹¹ Yılmaz, sh.2683.

Güvence Hesabının, zarar sorumlusu veya sigortacıya karşı yönelttiği rücu davalarında, bunlar KTK m.86 f.1 ve f.2’de kanun koyucunun bahsettiği sorumluluğun kaldırılması ve azaltılması imkânlarından istifade edebilir.¹²

H. ZAMANAŞIMI

Zamanaşımı konusunda ne 5684 sayılı S.K.’da ne de G. H. Yön.’inde herhangi bir hüküm yer almadığından, KTK m.109’da düzenlenen zamanaşımına ilişkin hükümler kendisine uygulama alanı bulmalıdır.¹³ Buna göre;

Güvence Hesabına karşı yöneltilecek tazminat talepleri KTK m.109 f.1’e (2 ve 10 yıl) tabi olmalıdır.

KTK m.109 f.2’de düzenlenen ceza zamanaşımı Güvence Hesabı hakkında da uygulanmalıdır.

“Mahkemece, sürücüsü, işleteni ve plakası belirsiz bir aracın çarpması sonucu oğlu ölen davacıların açtığı destekten yoksun kalma tazminatına ilişkin davada iki yıllık zamanaşımı süresinin dolduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanununun 8. kısım 5. bölüm “ortak hükümler” başlığı altında yer alan 109/2 nci maddesindeki davanın cezayı gerektiren bir fiilden doğmuş olması ve ceza kanununun bu fiil için daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörmüş bulunması halinde, bu sürenin maddi tazminat talepleri içinde geçerli olacağına dair hükmü uyarınca uzatılmış ceza zamanaşımı süresinin zorunlu trafik sigortacısı hakkında da uygulanması gerektiği gibi, zorunlu trafik sigortacısı tespit edilmeyen araç için trafik sigortacısına teban husumet yöneltilerek davalı tarafında yer alan Karayolu Trafik Garanti Fonu Hesabı Hakkında da uzatılmış ceza zamanaşımı süresinin uygulanması gerekir. Karayolu Trafik Garanti Fonu Hesabı Yönetmeliğinde de bu hususun aksinin kabulünü gerektirecek herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Bu durumda mahkemece, işin esasına girilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken 18.07.2001 tarihinde meydana gelen trafik kazası sonucu

¹² Ulaş, sh.1141; Yılmaz, sh.2683.

¹³ Ulaş, sh.1141-1142.

ölen destekleri için 30.06.2004 tarihinde açılan tazminat davasının zamanaşımı nedeniyle reddi doğru görülmemiştir.” (11. H.D. 23.03.2006 gün ve 2005/3357 E. 2006/3096 K.)

Güvence Hesabının diğer zarar sorumluları aleyhine açacağı rücu davaları, KTK m.109 f.4 uyarınca 2 yıllık zamanaşımına bağlı olmalıdır.

KAYNAKLAR

- ARKAN, Sabih:** *Yeni Karayolları Trafik Kanununun Sigorta ve Garanti Fonuna İlişkin Hükümleri Üzerine Bir İnceleme, Sigorta Hukuku Dergisi, Ağustos 1982, c.1, s.2.*
- AŞÇIOĞLU, Çetin:** *Trafik Kazalarından Doğan Hukuk ve Ceza Sorumlulukları, 3. Baskı, Ankara 2012, Sözkese Matbaacılık.*
- ÇEKER, Mustafa:** *Sigorta Hukuku, 2. Baskı, Karahan Kitabevi.*
- ÇELİK, Ahmet Çelik :** *Karayoluyla Yolcu Taşıma Taşımacının ve Sigortacının Sorumluluğu, İstanbul 2008, Legal Yayıncılık.*
- GÖKCAN, Hasan Tahsin & KAYMAZ, Seydi:** *Karayolları Trafik Kanununa Göre Hukuki Sorumluluk, Tazminat, Sigorta, Rücu Davaları ve Trafik Suçları, Ankara 2000, Seçkin Yayıncılık.*
- HAVUTÇU, Ayşe & GÖKYAYLA, Emre:** *Uygulamada 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanununa Göre Hukuki Sorumluluk, Ankara 1999, Seçkin Yayınevi.*
- KALPSÜZ, Turgut:** *Trafik Sigortasında Garanti Fonu, V. Ticaret ve Banka Hukuku Haftası 25 - 28 Nisan 1973, Bildiriler Tartışmalar.*
- NOMER, Esra Yıldız:** *Trafik Sigortasında Garanti Fonu,1. Baskı, Eylül 2000 İstanbul, Beta Yayın.*
- ORHUNÖZ, Ergun:** *Uygulamada Karayolları Trafik Kanununa Göre Sorumluluk Tazminat Sigorta, Ankara 1998, Seçkin Yayınevi.*
- ULAŞ, Işıl:** *Uygulamalı Zarar Sigortaları Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2012, Turhan Kitabevi.*
- YILMAZ, Zekeriya:** *Trafik Kazaları ve Taşımacılıktan Doğan Hukuki Sorumluluk, Tazminat, Sigorta ve Rücu Davaları, c.2, Ekim 2007, Adalet Yayınevi.*
- www.guvencehesabi.org.tr. ziyaret tarihi: 01.07.2012
- Yargıtay kararları için başta Corpus İçtihat Programı olmak üzere muhtelif dergi ve içtihat programlarından yararlanılmıştır.